

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, március 19.

Katonáék tanuljanak!

Alig néhány éve, hogy a külföld egyes államai a mezőgazdasági ismeretek fejlesztése és népszerűsítése érdekében nevezetes ujitást léptettek életbe: a mezőgazdasági oktatást a hadseregben. Az eleinte próbaképpen rendezett tanfolyamok kiváló eredményei maguk után vonták az intézménynek rendszeresebb alapon való fejlesztését. Így különösen Olasz-, Francia- és Németországban, valamint Angliában és Belgiumban az eszme már jelentékeny tért hódított. E nagy horderejű intézmény bevezetése Magyarországon is, mint elsősorban agrár államban, eminens érdekét képez. A külföldön elért figyelemreméltó sikerek alapos kilátást és reményt nyújtanak, hogy hazánkban is e téren, különösen a jelenlegi generáció gazdasági ismereteinek fejlesztésénél rendkívül kedvező eredményt biztosítsanak.

Egyes helyeken már történtek is hazánkban kísérletek, a fontos célra való tekintetből indokolt és szükséges volna azonban az oktatást rendszeres alapra fektetni és a tanfolyamokat állandósítani.

Németországban külön tanfolyamokat szerveztek a tisztek, altisztek és közlegények részére, vagyis az előadások a hallgatók értelmiségéhez és képzettségéhez alkalmazkodtak. Egyes helyeken a közlegényeket is külön csoportokba osztották be a szerint, hogy birtak-e már előzőleg mezőgazdasági ismeretekkel vagy sem. A fő figyelem arra irányult, hogy a tanfolyamokon való részvétel önkéntes legyen, mert a tapasztalat azt az eredményt mutatta, hogy a kényszeroktatás nem jár sikerrel. Az előadások anyaga kiterjedt a földismeretre, állat és növénytanra, az állattenyésztésre és a mezőgazdasági művelés ágazataira. Lehetőleg oly helyeken nyitották meg a tanfolyamokat, ahol szakoktatási intézetek is vannak, hogy nemcsak a megfelelő tanerő, hanem a szükséges szemléltető ábrák és eszközök is rendelkezésre álljanak. Más helyeken a mezőgazdaságban jártas és gyakorlattal bíró tisztek vagy a jelentkező földbirtokosok vezették a tanfolyamot, de ez utóbbi esetekben csekélyebb volt az elért eredmény. Az érdeklődés művelésére jónak bizonyult kisebb tüzetek szélesítése, amelyek a tananyag rövid összefoglalását tartalmazták. A legtöbb eredmény azon a helyen mutatkozott, ahol a hallgatókat gyakorlati úton is képezték és tanították. E tekint-

etben különös gondot fordítottak arra, hogy a művelési módok tanításával annak a vidéknek gazdálkodási rendszerét ismertessék, amely az illető ezred sorozó kerületében divik.

A tanfolyamok látogatottsága minden várakozást felülmúlt, s az oktatást — bár minden kényszer nélkül — nemcsak a földműveléssel foglalkozók, de az iparosok és gyári munkások közül sorozott legénység is érdeklődéssel hallgatta.

Olaszországban, ahol az akció régebbi keletű, még szebb eredményt ért el ezen a téren. Az akció itt kezdetben egyes lelkes kezdeményezők buzdítására indult. Csak később járult hozzá az állam évi 10,000 lírával. Ma már állandó jellegűek a tanfolyamok.

Ideje volna, hogy mi is életre hívjuk ezt az intézményt annál is inkább, mert legénységünk a szolgálat ideje alatt nemcsak hogy elfelejti azt is, amit tudott, de egyenesen elszokik a rendszeres gazdasági munkától, amely élethivatása. Nálunk katonáék néhány német vezényleti szón kívül csak virtust tanulnak, s amikor hazakerülnek, első dolguk, hogy a cibiletet kiverik a korcsmából. Egyebet nem tanultak.

Pedig milyen szép dolog volna, ha a legény, levetvén a mundért, nem ujra kezdené, hanem folytatná a munkát ott,

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Katholikus érzület.

Irtá és a Katholikus Kör bőjti estéjén előadta

dr. Lestyán Endre.

A nagy Biharország csodás természeti szépségei között kiváló helyet foglal el az a remek völgyzakadék, mely a Bihar-hegységben Dragán völgyéből fölfelé húzódva a Bocsásza csucs alatt egy fönséges, hatalmas arányu alakulatban ér véget, melyet a nép találóan az ördög malmanak nevez.

Óriási amphiteatrum ez, félkörben álló, égnek meredő, kopár sziklafalakkal. A víz csak a közepén tud utat törni magának, itt aztán gyönyörű vizesként ömlik le a mélységbe s zugva, tajtékrohanva rohan tovább az elhagyott vadonban. A patak medrében hatalmas sziklák fekszenek, a víz, hó és fagy repeszi s taszítja le őket óriási robajjal a magasból, most a rohanó patak vize nyalja körül, vájja, porlasztja s viszi le darabkint a völgybe.

A turista elbűvölve szemléli a nagy természet eme remek alkotását. Itt látja, mint küzdenek egymással kő és víz, mint dönti le a magas sziklaormokat a soha sem szűnő, folytonos ostrom; lábai alatt hevernek a legnagyobb össze-visszaságban mint áldozatok megalázott sziklaóriások, melyek között zugva, rohanva törtet előre a hegyi patak.

Valóban az ördög malma ez. Olyan e vidék, mintha a jó és rossz szellem harcának csataterét látnánk.

Azt hiszem, nem is járok messze az igazságtól, ha e természeti képben korunk, köz-

életünk küzdelmeit, eszméinek, szenvedélyeinek elkeseredett harcát látom megjelenítve.

A konzervatív, keresztény szellem ellen folytat elkeseredett harcot az a régi, jelenleg a modern kultúra nevében fellépő szellemi irányzat, amely le akarja rombolni a kereszténység sziklavárát, a modernség hangoztatásával újabb jelszavakkal meg akarja hódítani az egész embert, ki akar terjeszkedni az egész életre, az a célja, hogy áthassa, irányítsa a tudományt, politikát, gazdaságot, köz- és magánéletet.

Szemünk előtt folyik a küzdelem s mi nem vagyunk oly szerencsés helyzetben, mint a turista, aki biztos állásból szemléli a természet erőinek titáni küzdelmét. Mi mindnyájan benne vagyunk a forgatagban, a világ eme nagy malomban, beszívjuk a különféle eszmékkel telített levegőt, olvassuk egy új irodalom termékeit és újságjait, körülvesz bennünket a modern kultúra minden vívmányaival, de egyszersmind összes kárhozatos tévedéseivel.

És ebben van a veszedelem. Mert a legtöbb ember előtt a modern kultúra egyenlő a kereszténység elvetésével. Pedig igazi kultúra és kereszténység édes testvérek.

Ugyanis a kultúra Chamberlain szerint* nem csupán valamelyes tudás és ismeret összessége, sem pedig az emberi szellem hangyáállama, melyben van ugyan valami külsőleges, sőt művészi együttműködés. — az igazi kultúra sokkal több: az emberi természet összes és legnemesebb öserői közreműködésének eredménye. Ha ez öserők egymást támogatva, egymást át- és áthatva építenek, küzdenek, együtt működnek, eredményezik az igazi kulturát. Ha a vallás, a munka, a nemes ambíció, tudomány,

szépirodalom, művészet, ipar, találmányok és felfedezések, társadalmi fejlődés és előrehaladás összefognak és hatalmas dómot építenek, melyben valódi vallásos élet, szilárd erkölcsi erő, tiszta humanizmus, kidomborodó nemzeti érzés és egyéniség helyet foglalhatnak s egymással tudatosan, vagy akár öntudatlanul is szoros barátságra lépnek, akkor jön létre az igazi kultúra. Azonban a felsorolt tényezők csak úgy működhetnek együtt sikeresen, ha a kereszténység örök alapelveiből, kiapadhatatlan forrásaiból merítenek erőt, szilárdságot és világosságot. Az lesz az igazi kultúra, amely keresztény világnézetben épül fel, akkor fog megtelemni hivatásának, akkor lesz életképes, ha közeledik a katolikus világfelfogáshoz, ha a gyakorlati életben át és áthatja a katolikus érzület.

A keresztény közönség, férfi és nő előtt egyaránt nem lehet vonzóbb feladat, mint beállni a ker. kultúra munkáinak közé megőrizni, megvédeni lelki világuk nemes ideáljait, győzelemre segíteni a ker. gondolkodást. De hogy ezt tehessék, teljesen keresztény alapra kell állani, be kell telni kath. világfelfogással, kath. érzülettel.

Ugyanis a kath. érzület azt követeli tőlünk, hogy életünk vezérlő eszméivé a hit igazait tegyük, Jézus Krisztust állítsuk a központba és a körülöttünk forrongó világot, a nemzetek életét, a társadalmi mozgalmakat, a politikát, a tudomány, irodalom és művészet fejlődését és eredményeit a hit szempontjából, Krisztus keresztje mellett állva nézzük, ítéljük és bíráljuk meg.

Nem azt kívánja a kath. érzület, hogy a kath. ember vonuljon vissza és sáncolja körül magát örök igazságokkal, hanem azt akarja,

ahol katonáéknál elhagyta. Folytatná pedig ismeretekben gyarapodva, öntudatosan felhasználva a szerzett tudást és terjesztve, tanítva, tovább adva a földgazdálkodás ezernyi csinját-binját, az anyaföld kihasználásának célszerű és okos módjait nemcsak a saját, de az ország megbecsülhetetlen hasznára és üdvére!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc 19.

Elnök: *Justh Gyula.*

A Ház mai ülése negyed 11 órakor kezdődik. Hamarosan átesnek a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítésén, mire azonnal rátérnek a napirenden levő házszabályrevízió folytatolagos tárgyalására.

A zárzó jogán ma Mezőfi Vilmos szól a javaslat ellen

Mezőfi Vilmos polemizál *Andrássy* belügyminiszter régebbi kijelentésével. A szociálisták be fognak jönni e Házba akár tetszik, akár nem tetszik, mondotta *Mezőfi*. Azután így folytatja:

— Az én pártom hazafias és mi vérünket is ontjuk érte, ha szükséges.

Felkiáltások: Kint nem így beszél!

— Kint bolonditjátok a népet.

Nagy György: Örülni kellene, hogy Mezőfi ennyire szereti a hazát. (Derűtség.)

Az elnök: Csendet kérek. *Nagy György* képviselő ur örvendhetne, hogy csöndben lehet. (Derűtség.)

Mezőfi Vilmos: Adjanak jogot a népnek, majd szeretni fogja a hazát.

Szokolay Tamás: Dolgozni kell a hazáért,

nem pedig keztyüs kézzel bolondítani az embereket.

Mezőfi Vilmos kitér a szociáldemokrata párt programjának ismertetésére.

Az elnök felszólítja Mezőfit, hogy közeledjék a tárgyhoz.

Simkó József: Helyes, helyes, helyes! (Derűtség.)

Mezőfi Vilmos: Amikor nálunk az elnöknek tulnag jogokat akarnak adni, mindig angol példára hivatkoznak. Elfelejtik azt, hogy Angliában az elnök életfogytiglan viseli méltóságát. Ott párt érdekekkel nem lehet befolyásolni az elnököt. (Zaj.) Nálunk hányszor fenyegetődött, ami mindnyájunk által tisztelt elnökünk lemondással; mert nem akart pártatlanságán változtatni. Ne hasonlitsuk tehát magunkat Angliához. De nem akarok hosszadalmas lenni; röviden befejezem beszédemet.

Simkó József: Helyes, helyes, helyes! (Derűtség.)

Mezőfi Vilmos, befejezi beszédét és kéri beterjesztett indítványának elfogadását.

Pilis István: Hosszasan polemizál *Andrássy*, *Apponyi* és *Kossuth* régebbi kijelentésével. Kéri indítványa elfogadását.

Az elnök: Farkasházi *Zsigmondot* illeti a szó, a zárzó címén.

Nagy György: Fájdalom, nincs itt. (Derűtség.)

Az elnök: Következik *Polit Mihály*.

Polit Mihály: A *Nagy Emil*-féle javaslatot, amikor elolvastam — be kell vallanom — nem értettem meg. Azt hittem, talán nem bírom eléggé a magyar nyelvet. De bejött ide *Eötvös Károly*, a magyar irodalom egyik büszkesége és kijelentette, hogy ő sem érti a javaslatot. Hát ekkor én rögtön tisztán láttam, hogy az a *Nagy Emil*-féle javaslat, nem egyéb mint a klotur, csak ravaszul csürve csavarva van meg szerkesztve. (Ellentmondás. Zaj.)

A nemzetiségeket a többség ki akarja üldözni ebből a Házból. Hisz ez parlamenti osztracizmus, amihez fogható a civilizált Európában nincsen. Franciaországban a monarkisták egyenesen az állam alkotmánya ellen izgatnak és még sem mondják rájuk, hogy hazaárulók.

Holló Lajos: Franciaország ellen izgat!

Polit Mihály: Kitér a népoktatási kérdésre.

Az elnök figyelmezteti, hogy közeledjék a tárgyhoz, különben megvonja tőle a szót.

Polit Mihály rövid bevezetés után ismét eltér a tárgytól.

Az elnök: Ha még egyszer eltér a képviselő ur a tárgytól; minden figyelmeztetés nélkül meg fogom vonni a szót.

Polit Mihály: Kéri a Házat, hogy engedje meg neki, hogy a tárgytól eltérhessen.

Az elnök: Szavazás alá bocsájta *Polit* kérését. *Polit*nek megengedi a Ház, hogy a tárgytól eltérhessen.

Polit Mihály: A horvát állapotokról beszél. A horvát-szerb koalíció lényegéről beszél. Szerbekről mint külön nyelvről nem lehet szó. Komikus tehát, amikor itt e Házban az elnök, rászól a horvát képviselőre, hogy ne beszéljen szerbül. A szerb és horvát nyelv közt semmi különbség nincs. Az általános választói jogról szól ezután. Hogy a Ház demokratizálódjék, nem elégséges csupán az általános választói jog. A megyei kormányzatot is demokratizálni kell. Ethikai elemet kell a kormányzatba vinni. Beszéde folyamán többször eltér a tárgytól, amiatt az elnök többször figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál. *Polit* röviden befejezi beszédét és indítványát elfogadásra ajánlja.

Az elnök *Pető Sándort* hívja szólásra. *Pető* nincs jelen, mire az elnök mielőtt a következő szónoknak adom meg a szót, öt perc szünetet ad.

Nagy György beszél, a zárzó címén. Beszél arról a támadásról, amelyben őket a disz-

hogyan lépjen érintkezésbe a való élettel, tudomány, irodalommal, a modern kultúrával és vigye magával katolikus gondolkodását, vigye be az életbe a hit igazait, ezek szerint, ezen megtermékenyítő öserővel alakítsa, fejlessze, tökéletesítse a köz- és magánéletet.

Az igaz, hogy éppen emiatt ér bennünket a legtöbb gáncs. Azzal vádolnak; hogy szűk felekezeti határok közé akarjuk szorítani az emberi tevékenységet, kicsinyes szempontból bírálva az emberi szellem nyilvánulásait, kerékkötői vagyunk az igazi haladásnak.

Azonban egészen másképp áll a dolog. Keresztény világnézet, kath. világteljesítés, kath. érzület már nevével fogva sem szorítkozhatik szűk hatásokra, kicsinyes nézőpontokra, hanem általános, egyetemes szempontból tekinti az embert a maga igazi mivoltában; oly nézőpont a kath. világteljesítés, melyből látni az emberi élet célját, végét, az ember kettős életét, természetes, földi és természetfölötti rendeltetését; a végcélról, természetfölötti nézőpontból tekint szét a kath. világteljesítés, innen tudja csak igazán értékelni az emberi életet s innen származik az a szigorú kötelezettség, hogy a kath. világteljesítés, mint kath. érzület érvényesüljön minden vonalon.

Megengedik m. t. Hölgyeim és Uraim, hogy egy hasonlaltal világteljesítés meg a dolgot.

Midőn kedves nyári reggelen hegyorvára igyekszünk föltéle, minden lépéssel magasabbra érve egyre tágul a látáshatár. Amint a ragyogó nap kibontakozik a felhők közül, szétfoszlik a köd, mely a vidéket megülte, egymás után tűnnek elő az eddig nem látott, párába burkolt hegycsúcok, az éles világítás teljes szépségükben mutatja be azokat. Majd kiválnak a sötét völgyek is mélyükön rohanó patakkal; minél magasabbra érünk, annál inkább eltörpülnek a zöld erdővel elborított hegyhátak, eltörpülnek az alulról megcsodált, óriásnak hitt magas hegyormok.

Micsoda perspektíva nyílik meg a szemlélő előtt, midőn onnan a magasból áttekinti az egész vidéket, most látja csak azt eredeti szépségében, látja a völgyek összefutását, a hegyláncolatok összeköttetését, szemel elhat a messze rónaságba is, látja a távoli falvak halvány körvonalait, de belátja azt is, hogy mennyire érdemes volt oda fölfáradni, mert ime most van tiszta képm az egész vidékről, most már tudja mire értékelni, mire becsülni azt a helyet, ahol él s amelyet onnan alulról, a völgy mélyéől csak korlátoltan, szűk határok közt ismerhetett.

Hasonlóan vagyunk a szellemi életben is. Hogy igazán érteni, becsülni s felhasználni tudhassuk ezt a földi életet, a szellem szárnyain az anyagi élet porából egy ilyen ideális magas-

latra, a kath. világteljesítés álláspontjára kell felemelkednünk, fel oda arra az oromra, a természetfeletti, a kath. gondolkodás nézőpontjára és onnan széttekintve, milyen látvány tárul elénk. Ott van lábaink alatt az egész anyagi és szellemi világ, a gazdasági, politikai, társadalmi élet, tudományos és művészeti mozgalmak összes nagyszabású vagy kicsinyes mozzanataival és küzdelmeivel; átlátjuk az érdekek összefüzdését, vagy szembekerülését, a cselekedetek rugóit, értékelni tudjuk az emberi tevékenységet, látjuk onnan felülről, a természetfeletti szempontból, mint törpülnek el szemünk előtt ez idelent sokszor annyira dicsőített, megcsodált nagyságok.

A kath. világteljesítés és gondolkodás éppen azzal, hogy az emberi élet súlypontját a tulvilágba helyezi át s az egész emberi életet, annak minden tevékenységét nem máról holnapra változó, ma felállított, holnap megcáfolt ingatag feltevések alapján, hanem örök, változhatatlan, szilárd alapelvek világánál nézi, értékeli és szabályozza az emberiségnek, a szellemi fejlődésnek, a haladásnak soha meg nem hálálható szolgálatot tesz.

Ugyanis minden nemes törekvésnek, az emberi haladásnak nincs más célja, mint az igazság keresése, vagy annak győzelemre vi ele. Az emberi természetbe be volt oltva a nemes

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

szidenseket a függetlenségi sajtó organumok részesítik.

Busa Barna: Hát a disszidens lapok hogy írják Kossuth Ferencről?

Nagy György: De azok nem hivatalos újságok.

Felkiáltások: Nekünk sincs hivatalos lapunk.

Nagy György: Ugy hát akkor mondják meg Szatmári Mózes szerkesztő urnak, hogy ne bántson bennünket. (Nagy derűtség.)

Nagy György ezután a horvát kérdésre tér rá.

A Kath. Kör böjti estélye.

Tegnap este nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében tartotta meg a Katholikus Kör első idei böjti estélyét. A kir. kath. jogakadémia diszterme kicsinynek bizonyult az érdeklődők részére; sokan az előszobából hallgatták az előadást, sokan még ott sem kaptak helyet. Jelenvolt Nagyvárad keresztény előkelő hölgyközönsége csaknem kivétel nélkül, társadalmunk vezető férjai nagy számban, élükön **Fetter Antal** felsz. püspök, püspöki helynökkel. A teremben megjelentek az első tavaszi toalettek, ami kedves képet kölcsönzött a zsutolásig megtelt nagy teremnek.

A műsor első pontja **Peiser Sárika** zongorajátéka volt. A bájos ifju művésznő **Weber Grande** polonaiseát játszotta el pompás technikával, az egész zenedarabnak igazi átérzésével. A közönség viharos tapsokkal, a rendezőség izléses virágcsokorral fejezte ki elismerését.

Böjti előadást dr **Lestyán Endre** teológiai tanár tartott »A katolikus érzületről.« Fejtegetései meggyőződésből fakadók és meggyőzők voltak. A választott témát rendkívül

szomjuság az igazság után, ezt akarja megismerni, diadalra vinni minden téren. Mily rendkívüli haszna, mily fontos, döntő szerepe van az igazság szolgálatában egy oly világtelfogásnak, egy oly gyakorlati érzületnek, mely az ezer és ezer érdekszálal összefűzött, vagy ellenségként szembe állított egyes emberek, néposztályok és nemzetek közt a teljes és tiszta igazság megtalálását s győzelemre jutását elősegíti, lehetővé teszi.

A kath. világtelfogás és érzület ezt éri el akkor, midőn teljes biztossággal jelöli meg az ember helyét a természetben, midőn éles világításban mutatja be az ember igazi rendeltetését és feladatait, midőn az emberi ész tévedései között biztos kézzel vezet el a tiszta igazság forrásához, a teremtő Istenhez, midőn a földi életnek, az emberi szellemnek össze vissza kuszált, szétszórt, jobbára eltorzított, pedig alapjában remek szép vonásait, egy egységes képbe, gyönyörű harmoniába foglalja össze.

Ne gondolja tehát senki azt, hogy a kath. gondolkodás, a természetletti álláspont az emberi szellem nemes törekvéseit elnyomná, vagy visszazoritáná. A természetletti nem rontja le a természetet, hanem erre épít, ezt veszi alapul. Az emberi természet összes nemes, kiváló tulajdonaival beleilleszkedik a kath. világtelfogásba, amelynek egyik legfőbb érdeke, hogy a valódi emberi, hogy ami kiválóság, nagyság és nemeség az emberi természetben csak található, az szabadon és minél nagyszerűbben kifejlődjék!

(Vége köv.)

izlésesen, előkelő tónusban dolgozta fel s választékosan adta elő. A közönség mindvégig feszült figyelemmel hallgatta az előadót, végül zajos éljenekkel és tapsokkal jutalmazta.

Pompás befejezése volt az estélynek **Csor-dacsics Ferencné** urnő szaválata. **Várady:** Az ezüstfátyol legendája című költeményét adta elő azzal a mély érzéssel, a melyet ehhez a költeményhez csak női szaváló adhat meg és azzal a kiváló előadóképességgel, a melyet csak a született tehetség tud eltalálni. A költemény minden árnyalatát remekül kidomborította a szaváló, szívből fakadó és szívhez szóló s igazi művészi előadásával. Ez a szavalat méltó befejezése volt a minden tekintetben kitűnően sikerült estélynek.

A legközelebbi böjti estély április 9 én lesz.

Inger Szolimán meg a kürtje.

Megint öröla zeng a lant, melyet Fama aszszonyt penget. Öröla, a szomáli alkirályról, a kimáni szatésról, a négyfogatu hintó tulajdonosáról. Hogy Inger Szolimánnak ezek a tárgyai mind megvoltak eddig is, részint papion, részint valóságban azt tudta mindenki. Most azonban az alkirályt egy újabb oldalról ismerjük meg. Eddig őfenségének csak az udvari környezetében tudták, hogy uruk szenvedélyes kürtös is és hogy estéknént a holdvilágba elmerengve fujja a családi kürtöt, most azonban megfogja tudni sz egész ország. Az eset, mely Inger a kürtösök eme legjelesebb zenészek táborába sorozza, a következőképpen történt.

— **Musztafa Togyer** főlovász és főkocsis ezenel kinevezlek teged kürtösnek.

— Kürtösnek? Nem értem, de is jó lesz a többi mellé.

— Igen, te leszel a kürtös. Mielőtt azonban gyauri kezembe vennéd Allah által nekem legfenségesebb módon adományozott alkirályi kürtömet, fogd be a lovakat. Ma a négyes fogaton megyünk ama tisztátalan állatok husával táplálkozó gyanrok közé, kik Magyarcsékén laknak.

Pár perc mulva jelenti a főkocsis, hogy a lovak bevannak fogva.

— Igen helyes. Most pedig nézz reám és nézd ezt a kürtöt. Ez hasonmása ama kürtnek... Melyet a magyarcséki tüzoltók használnak.

— Oh! Oh! Te gaz gyaur, megérdemelnéd, hogy feldaraboltassam a tested, de most az egyszer nem teszem, mert a csendőrségre vonatkozólag nem intézkedik. Figyelj te szerencsétlen! Ez a kürt hasonmása ama ama kürtnek, melyeket a hurrik fujnak minden igaz hívőnek, akkor, mikor megtér.

— En ugyan még mindig tüzoltói kürtnek nézem, de ha fenséged ugy akarja.

— Igen! Hát nem látod, hogy szellemül át az arcom már csak attól, hogy a kezembe tartom. — Látom.

— Nos figyelj jól. Mikor Magyarcsékére érkezünk, te ott megállítod a lovakat, aztán szentsegtelen szádat megtöröd ehez a törülközőhöz, amit én addig a nadrágzsebemben fogok tartani, szájtörés után pedig belefujsz a kürtbe. Jól megtértté!

— Jól!

— Mehetünk!

Elindulnak. A kocsiban az alkirály a Koránt olvasgatja, miközben a vidék gyorsan tűnik el mögötte.

— Itt vagyunk fenség!

— Helyes, itt van a törülköző. Rajta!

A kocsis megtörli a száját, aztán megnézi közelebből is a kürtöt és bizonyos büsskeséggel belefuj.

— Trá-rá... Trá-rá.

— Jól van te gyaur, most már add nekem vissza.

A kocsisnak nagyon megtetszett a kürt. nem engedte magát zavartatni, hát csak fujta.

— Trá-rá... Trá-rá!

Egyszerre megmozdul a falu, ki vasvillával, ki vizes vederral, ki meg tüzet kiáltva szalad a piacra. A harangozó rémesen kongat.

— Tűz van! Tűz van!

A tüzoltó parancsnok hallva a tüzelő kürt hangját, azonnal egyenruhát öltött magára.

— Talpra legénység!

A tüzoltók rohannak a piacra. Inger Szolimán nagy páthosszal szól a főkocsisához.

— Lásd, Allah kürtje megtette a batást. Nézd mint rohan a nép és nézd majd akkor, mikor itt lesznek, lefognak térdelni és Allahát fogják dicsőíteni.

— Dicsőítik bizony a kegyelmedet... De bizony azok azért futnak, mert az Allah kürtje tüzet jelzett és most elbolodítottuk a falut. Menjünk, mert itt baj lesz.

— Parancsolom, hogy itt maradj. Azoknak a gyauroknak pedig add tudokra, hogy mindenik selyemzsinórt kap, ha felém közeledik.

— Azt a zsinórt ugyan elteheli, ki fél itt a zsinórtól, ahol a csendőrszorong is megjelenik. Aztán meg vegye fe a fejéről azt a piros főkötőt, mert ez csakugyan olyan, mint a tűz, mert ha azok veszik le, akkor pedig fujhatjuk akár ketten is Allah kürtjét.

— Jól van hát, ezek tényleg tüzet akarnak ottgni, akkor nekik igazuk van, hajts vissza.

— Innen ugyan nem megy el felséged, míg meg nem hallgat. Tehát a jövőre nézve, kérem tegye el ezt a kürtöt, mert elkoboztatjuk. — Szól a tüzelő parancsnok.

— Allah kürtjét?

— Az mindegy, hogy kié, mi fenségednél találjuk, fenségedtől vesszük el, mert a falut így bolonddá tenni nem lehet.

— De ha én fujni akarom?

— Kérem fujja odahaza, de ne nekünk.

Plutó.

UJDONSÁGOK.

A városatyák és a tisztujítás.

A városi tisztujítástól alig néhány nap választ el bennünket. A városatyák között mozgalom keletkezett egyes tisztviselői állásoknak új emberekkel leendő betöltése iránt, de ennek alig lesz komolyabb eredménye, mert a többség bizonyára nem fogja mellőzni azokat a régi tisztviselőket, akik becsületes munkával szolgálgják Nagyvárad városát. A volt szabadelvű pártiakból alakult városi kör tegnap délután értekezletet tartott a tisztujítás ügyében amely azonban teljesen bizalmas természetű volt s így nem hozható nyilvánosságra. — A függetlenségi párthoz tartozó városatyák vasárnap tartanak értekezletet, amelyre a következő meghívót bocsájtották ki:

A törvényhatósági bizottságnak a függetlenségi és 48-as párthoz tartozó tagjait felkérem, hogy március hó 22-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a 48-as népkör tanástermében tartandó értekezleten — tekintettel a tárgy fontosságára — teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Jelölés a városi tisztviselői állásokra. Nagyváradon, 1908. évi március hó 19-én. Dr **Adorján** Emil helyettes pártelnök.

* **A megye közgyűlése.** Biharmegye törvényhatósága tegnap folytatta a tavaszi közgyűlést. A második napon az előadókon kívül egy-két bizottsági tag jelent meg. Sorra kerül-

Mauthner-féle Gazdasági és veteménymagvak javított impregnált legmagasabb

csiraképesség, a magy. kir. vetőmagvizsgáló állomás bizonylatával és ólomzárjával ellátva jutányos árban kaphatók:

MEZEY JÁNOS és TÁRSA fűszer, csemegekereskedésében Nagyváradon, Szt. László-tér,

Nagyvárad Takarékpénztár épület.

Telefon 249.

A legkisebb mennyiségű is teljes felelősség.

Telefon 249.

tek a számadások és a kérelmek. A közgyűlés általában az állandó választmány javaslatát fogadta el. A közgyűlés déli 12 órakor ért véget.

*** A király állapota.** A király jól töltötte az éjjelt és állapota ma kielégítő. A hőmérséklet emelkedése, mely tegnapelőtt este mutatkozott, még nem szűnt meg egészen, de a tegnap megfigyelt hurutos jelenségek szűnő félben vannak. A király ma reggel 5 órakor kelt föl és egész délelőtt megszokott módon dolgozott.

*** Az új építkezési szabályrendelet.** A Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága által alkotott új építkezési szabályrendelet ellen hat felelkezés érkezett be s a tanács kiadta azokat a főmérnöknek, hogy észrevételeit tegye meg rá. *Köszeghy József* főmérnök tegnap az iratokat visszaterjesztette Nagyvárad város tanácsához azzal, hogy a felelkezésekre vonatkozó észrevételeit közvetlenül a belügyi m. kir. miniszter urhoz küldendő előterjesztés formájában tette meg. — A főmérnök ezen kijelentése ismét nagyozolás, mert hol van neki a joga, hogy közvetlenül a miniszternek előterjesztéseket tegyen, a városi tanács kikerülésével; — különösen olyan ügyekben, amely a városi tanács útján úgy is a miniszter elé kerül. De ez lekicsinylése, negligálása is a városi tanácsnak, amelynek pedig a főmérnök még csak nem is rendes, szavazó tagja.

*** Csillaghullás.** A várad 37. gyalogezred önkéntesei közül a tavaszi előléptetések alkalmával a kövekezők kapták meg a káplári kettős csillagot: Kaufmann Mór, Waldmann Antal, Ferenczy József, Burián Ottó. Nagy Kálmán, Várszeghy Lajos, Borsos Imre, Neszmirák Sándor, Füredi Sámuel, dr. Böszörményi Andor, Rácz József, Neufeld Jenő, Ölbaum Jenő, László Iván, Miklóssy Gábor, Varga Sándor, Prajnovszky Jenő, Fodor Jenő, Székely Gyula, Themleitner, Kovács Gábor, Rosenthal Károly, Korda Jenő, Ritter Andor, dr. Friedmann József, Kőváry Ferenc, Géczy Károly, Csapó Ferenc, Szabó István, Sártory Andor.

*** Utcák burkolása ócska anyaggal.** A városi főmérnök előterjesztést tett Uri-utca és Borz-utca gyalogjárójának és kocsiútjának és kocsiútjának megfelelő burkolása iránt. Az előterjesztés szerint a megszavazott 500,000 korona kölcsönből 410,379 K. 89 fillér jut járdákra s a járda térítmények címén körülbelül 133,457 kor. bevétel várható. A tervezet szerint a járdák egy része beton lenne, de a jelentés szerint a betonárak emelkednek s ezért beton helyett a főmérnök aszfalt járda építését hozza javaslatba ócska anyagból amit a Fő-utcán már két év előtt telbontottak. A városnak mintegy 90,000 korona összeg áll rendelkezésére s ebből kell a fő-utcai parkok kerítésére 8000 korona és sürgős a Széna-piac kiburkolása 12,296 kor. költséggel. Egetően szükséges továbbá a bérkocsi állomások kiaszfaltozása ócska anyagból és vízvezetékekkel ellátása, ami újabb 5119 koronát vesz igénybe, tehát ezek a munkák összesen 25,415 koronára rugnak. Így Uri- és Borz-utcák részére mintegy 65—70,000 korona marad. Ezt az összeget elégnék tartja a főmérnök akként, hogy Uri- és Borz-utcák gyalogjáróit és Borz-utca kocsiútját a Fő-utcaról kidobott kompriméből Uri-utca kocsiútját pedig új kompriméből készíttesse a város. — Ennek a két utcának a kiburkolása kétségtelenül nagyon szükséges, de Borz-utcaról talán mégis helyesebb volna, ha előbb megvárná a város a postapalota tervbe veti

kiépítését, mert az építkezéssel teljesen tönkre teszik az ócskából készített új burkolatot s kétszeres költsége lesz a városnak. Nem hagyhatjuk szó nélkül továbbá a főmérnök előterjesztésének azon részét, amelyben, már nem először, a Fő-utcaról kidobott ócska és rossz aszfalt anyagot erőszakolja. Ez az anyag nem felel meg a követelményeknek s azért szedték fel hogy az új komprimé sem jó, ezt minden szakértői vélemény dacára látja a közönség, ha végig megy a pénzügyigazgatóság épületétől a vasuti állomásig. Talán elég lenne már a kísérletezésekből a város bórere. A város pénztára nem arra való, hogy az aszfalt-társaság rossz anyagjáért adják ki.

*** Makay Vince temetése.** Tegnap délután óriási részvét mellett ment végbe a nagyvárad tanterfiak neszora, *Makay Vince* nyug. polgári iskolai tanár temetése. A körösutcai gyászházban négy órakor kezdődött a temetés, melyet dr. Vucskics Gyula esperesplébános végzett segédlettel. A biharvármegyei tanítóegyesület kebelében alakult dalárda szivhez szólóan, hatalmas erővel énekelte a »Circumdederunt me« megható örökszép gyászéneket s a »Mért oly borus« kezdetű magyar gyászdalt, mely alatt szem nem maradt szárazon. A gyászenek elhangzása után kartársai nevében Budai Alajos polgári iskolai tanár bucsuzott el nagyon szép beszédben az elhunytól. A koporsót szebbnél-szebb koszorúk borították. A temetésen ott volt Rimler Károly polgármester, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Szirmay Miksa kir. s. tanfelügyelő, Hoványi Géza, Makucz Ernő. Az újvárosi és olasz és velencei róm. kath. s az összes községi elemi iskolák tanítótestülete, Biharvármegyei tanítóegyesület Rátkay József vezetése mellett, a törvényhatóság számos tagja, igen sokan a hivatalnoki karból s a polgárság nagy számmal. Az impozáns gyászmenetben bársony párnán vitték az arany érdemkeresztet, mint egy tél-század buzgó munkájának legfelsőbb elismerését. A gyászmenet, hosszú kocsisortól kísérve, vonult a Rulikovszky-temetőbe, hol örök nyugalomra helyezték a derék aggastyánt. A díszes temetést Weiszlovits A. és fia temetkezési intézete rendezte.

*** Kizárt oláh kispapok.** Egyik helyi lapársunk írja a következőket:

A magyar keresztény ifjuság egy emlékalbumot köröztet mostanában aláírás végett a katolikus intézetekben. Az emlékalbumot az ifjuság X. Pius pápának akarja átnyújtani ötven éves lelkipásztori jubileuma alkalmából. Az album megérkezett a nagyvárad latin szertartású papnöveldebe is, ahol természetesen a növendékek lelkesedéssel írták alá. Akadt azonban a harmadéves hallgatók közt négy fiatal papnövelde, akik megtagadták az aláírást. Erre a lépésre — úgy mond — az kényszeríti őket, hogy ők első sorban románok és csak azután katolikusok, az emlékalbumot pedig a magyar keresztény ifjuság szerkesztette és küldi a pápának, ők tehát román létükre nem csatlakozhatnak a magyar ifjuság üdvözlő akciójához. Az aláírás sztrájkjának igen súlyos következménye lett. Az intézet rektora, Bundala Mihály hiába kérelme a román ifjakat, hogy írják alá az emlékalbumot és ne fitogtassák ilyen sértő formában, magyar ellenes érzelmeiket, a négy román papnövelde nem hajlott. Az igazgató felszólítására ismét csak azt válaszolták, hogy nem írják alá az emlékalbumot. Erre az igazgatóság összetilt és a négy, rebellis papnöveldeket az intézetből kizárta. A szigorú határozatot tegnap jóváhagyta Fetser Antal c. püspök is. A négy román diák már tegnap eltávozott az intézetből.

Ertesülésünk szerint a dolog tényleg így áll s mi már annak idején tudtuk is róla, de szándékosan nem irtuk meg, mivel egy felsőbb tanintézet belügyeit nem tartjuk a nyilvánosság elé valósnak. Ha már azonban nyilvánossá lett az eset, nem lehet kifejezést nem adunk a felletti sajnálkozásunknak, hogy a minden korlátton keresztülgázoló fanatikus nemzetiségi izgatás és gyűlölködés már a vallás és a tudomány csarnokait sem tartja tiszteletben.

*** A kivándorolt magyarok sorsa.** Sokszor irtunk már az idegenbe vándorolt magyar munkások rettenetes sorsáról és mégis akadnak emberek, kik inkább hisznek a hajós-társaságok megfizetett ügynökeinek és belemennek vesztükbe. A legújabb eset egy Cséffáról kivándorolt emberről szól. Krimpán György a múlt évben ment ki Amerikába. Vissza azonban nem jöhetett, mert minden pénze elfogyott és odakint munka nélkül tengeti életét. A szerencsétlen ember nyomorult helyzetében az idehaza maradt családjától kér segílyt, hogy haza jöhessen. Az idehaza maradt családtagok azonban nem tudnak segíteni, mert mikor Krimpán György Amerikába ment, akkor minden ingatlant eladtak. A könyörgő levelet a főszolgabíró az alispánhoz küldte be azzal a kérelemmel, hogy az alispán intézkedjék, miszerint a férfi a clevelandi konzul útján térhessen vissza Magyarországra. A cséffai főszolgabíró a levéllel egyidejűleg jelentette, hogy a járásából a múlt évben 140-en mentek ki és ezek közül 60 százalék tért vissza. A kivándorolt emberek minden ingatlanaikat eladták és családtagjaikat a legnagyobb nélkülözésekben hagyták vissza. A siralmas példák dacára is még mindég tart a cséffai járásból a kivándorlás, az ügynökök annyira befolyásolják a népet, a főszolgabíró kéri az alispánt, hogy a jövőben csakis akkor adjon ki a megye utlevelet, ha az illető igazolni tudja, hogy kint rendes munkába fog állani.

*** R. Kovács Laura irodalmi estéiye.** Holnap, azaz szombaton délután fél 6 órakor Nagyvárad előkelő társadalma adand egymásnak találkát a Városháza díszes közgyűlési termében. Ekkor fog lezajlani R. Kovács Laura előadó és szavaló művésznőnek valóságos esemény számba menő, magas színvonalon álló művészi estéiye, olyan nemes, igaz és nagy cél érdekében, amelyért meg kell indulnia a szívek jóságának s a lelkek nemességének. Teljesen önzetlenül, anyagi recompensáció nélkül rendezti a művésznő ezt a szép estélyt a résztvevők nemes élvezetére s a betegek és elhagyottak megsegítésére. Reméljük és elvárjuk, hogy e város nagyszívű közönsége sietni fog a belépő jegy csekély árával hozzájárulni ezekhez a nemes intenciókhoz, ezekhez a humánus célokhoz. Mint értesülésünk, a művésznő vasárnap azaz 22-én Nagyszalontán a Casinó asznapi estélyén fog fellépni hasonló nemes cél érdekében. A szalontai közönség érdeklődéssel és lelkesedéssel várja érkezését.

*** Dr. Kovács István temetése.** A debreceni katolikus hitközség mélyszéges gyásza, a részvét az egyszerű káplán iránt meglepően széleskerű és meghatóan mélyszéges. Ravatalán ellepték a kedves halottat szebbnél-szebb élővirágokkal és koszorúkkal. A tágas templomba pedig alig lehetett az utolsó végtisztességen résztvevőktől a koporsót bevinni, hogy jelenlétében elmondják lelki üdvéért az engesztelő szentmise áldozatot. Háromnegyed kilenckor kezdette meg Gróh Ferenc prépost teljes assistentiával a plébánia előtt a szabadban felállított ravatalnál a beszterlést s tar-

totta utána a requiemet, mely alatt a piarista rendház 8 tagja egyidejűleg szintén a boldogultért tartotta szentmiséjét, a Szent László dalárda pedig, de különösen a Svetits intézet női-kara gyönyörű bucsuztató gyászénekeket énekelt. A két ezerre menő temetési menetben részt vett a város katolikus társadalma állás-külömbőség nélkül s a helybeli papságon kívül az egyházmegyéből elmentek utolsó földi útjára elkísérni jó paptársukat: Sárkány József, Nyári Ignác, Kampell József, Kovács Rezső, Barabás György, Mellau István és Papp János gör. kath. esperes. Debrecen városának lapjai a legigazibb tisztelet és legnagyobb részvét hangján parentálták el dr. Kovács István káplánt, mint Debrecen egész társadalmának nagy veszteségét. Ez a temetés újra megnyilatkozása volt annak, hogy e nagy és szép hitközségben tudják az emberek szeretni egymást: hivek és lelki vezetőik. S az egyszerű káplán lelke immár Istennél, kinek szolgált, porlandó teste a debreceni temető kápolnája mellett, jó emléke pedig sokáig megmarad a hivek kegyeletében, kiknek mindene akart lenni. Nyugodjék békében a feltámadás napjáig!

* **A román öv.** A belényesi járásban a legtöbb községben a lakosság román nemzeti színű szalagokat, vagy öveket visel. Ez a községekben nem tűnik fel, azonban ha ilyen jelenlévők megjelennek a magyaroktól lakott vidéken, általános megbotránkozással találkozunk. Így január 23-án a belényesi vásárrban megjelent Pántye Mária 17 éves román leány dereka körül kék-sárga, piros román nemzeti színű övet viselt. A vásári népek ez szemetszurt annál is inkább, mert a leány az övet feltűnően viselte. A közönség megbotránkozása mindig hangosabb és hangosabb kifejezésre jutott, mire a csendőri járőr a leánytól az övet elkobozta és azt a főszoigabiróhoz küldte be. A főszoigabiró megtartotta a tárgyalást, melynek során a leány azt vallotta, hogy ő nem tudta azt, hogy az övet nem szabad viselni. A főszoigabiró most a leányt 10 korona pénzbüntetésre, esetleg 1 napi elzárásra ítélte. A főszoigabiró határozata ellen dr. Csordás János tegnap felebbezést adott be az alispáni hivatalhoz. A felebbezésben Csordás azt hozza fel mentségül, hogy az övet mint ruhadiszit viselte a leány. Ez pedig általánosan szokás azon a vidéken. Ott tömegesen viselik az övet. A belényesi vásárokon pedig több százra menő ember viseli a román nemzeti színű övet. A román-magyar viszony feszült voltára vall a következő eset is, mely szintén januárban történt. Január 18-án a belényesi jégvermek megtöltésénél dolgozott Szatmári Sándor 65 éves munkás több társával együtt. A magyar munkásokat meglátta Bár Kosztán többed magával, mire neki estek. »Ti büdös magyarok, ide beférkőztetek s ki akartok minket turni a jégfordásból.« E szavak után neki estek a magyaroknak és többek között Szatmári Sándort a földre teperték. A szorongatott helyzetből a csendőrök mentették ki Szatmárit. A magyargyűlölköző románokat a főszoigabiró megbüntette.

* **Egy derék urinő halála.** Mély részvéttel értesülünk a mély gyászról, mely a Beniczky és Schweiger-családok sujtotta özv. Beniczky Pálné szül. Zanathy Izidora halálával. Az elhunytban dr. Schweiger Ede anyósát gyászolja. A derék urinő hosszas szenvedés után tegnap reggel, élete 64-ik évében hunyt el. Temetése március 21-én, szombaton délelőtt fél 10 órakor lesz a borz-utcai gyászszáztól.

* **Lelketlen apa.** Tegnap délelőtt Kemény Ignác rendőrbiztos levelet kapott egy vitéz-utcai lakostól. A levél írója felháborító esetet hoz tudomására a rendőrségnek. A 18. számú házban ugyanis Huszár Józsefnek egy 10 éves kis fia valami nyalánkságot követett el, mire az apa a szomszédos boliba ment és ott egy vastag nádpálcát vásárolt. A pálcával a kis fiut úgy megverte, hogy ennek testén egy tenyérnyi hely nem maradt, hol vér alá futás ne volna. A lakók látták ezt a borzalmas tettet, de nem mertek közbe lépni. Kemény Ignác a levélre azonnal megjelent a helyszínén és megállapította, hogy a levél mindenben megfelel a valóságnak. A gyermeket azonnal a gyermekmenhelybe vitette Kemény, az apa ellen pedig a büntügyi eljárás megindítása iránt megette a feljelentést.

* **Koszoru megváltás.** Makai Vince elhunytá alkalmával a nagyváradi közs. polgári fiúiskola tanári kara 10 koronát adományozott a Ritoók Zsigmond alapra. Így akarja emléket megőrizni azon kartársának, ki 1869-től 1898-ig tanított a közs. polg. iskolánál. Az adományozott összeget hálás köszönettel nyilvánosan nyújtatjuk.

* **Szenzációs beszédek az Edison-színházban.** A Főutcai Edison színház, melynek előkelő színvonalát a színházi premierek előkelő közönsége adta meg s amelyet szolid és finom műsoránál fogva az uri családok örömmel látogatnak, rokonszenves ujjatást vett föl programjába. Mától kezdve az Edison vezetősége huzamosabb időre szerződtette Forelli és M. Geofray európai nevű bűvészeket, akik már ma és mindennap az előadások közti szünetekben szenzációs bűvész mutatványokkal szórakoztatják a közönséget. A kitűnő és hírneves bűvészek minden apparátus nélkül, meglepő kézi technikával, továbbá a spiritizmus és gondolatolvasás köréből tartanak magas nivóju produkciókat. Az Edison színház portáléja ma készült el teljesen. Az óriási üvegfestménynek rengeteg nézője van s ez a remek műipari munka, amely diszes és érdekes látványossága a korzónak, Spitz I. a művésztehetségű cimfestő ügyességét és ötletességét dicséri. Ma új műsora is van az Edison-nak. Nagyszerű nevetető bohózatok, színes jelenetek, drámai aktusok és életképek izgatón érdekes sorozata. A műsor új száma: A rettenetes anyós. A megszőkött paripa. A felfeslett nadrág. Száz korona jutalom. Kirándulás a tandem című pompás bohózatok. A zöldbeka című színes trükk. A démon és a gyújtogató című drámák. Az új műsort szívesen ajánljuk a közönség figyelmébe.

x **MOLNAR H.** B mer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mgnon kávéhoz való sütemények és tea sütemény kapható. Telefon 395.

x **Csak 18 koronáért** szétküld utánvét-tel az *Országos Postókiutlevél Aruház* Budapest, VII, Verseny-utca 2. szám egy férfiföltönyre elegendő 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna szövetet vagy kamgarnt.

x **Nagyszabású képkeretezési vállalat.** *Szichra Tivadar* üvegkereskedésében *Kossuth-utca 2.* (volt Bum-féle üzlet) kívánatra képkeretezések azonnal is elkészíttetnek. A leg-egyszerűbbtől a legdiszesebbig. Olcsó árban.

IRODALOM.

Az általános választói jog kérdése Magyarországon. Dr. Krüger Aladárnak ily címmel a Katolikus Szemleiben közzétett

tanulmánya önálló füzetben is megjelent. A tanulmány behatóan foglalkozik e fontos közjogi reform minden részleteivel; kapható a szerzőnél, továbbá Láng József és Sebő Imre könyvkereskedésében. Ara 60 fillér.

Gyónási könyvecske. Irta dr. Dreher Tivadar. A közeledő husvétii szent gyónási időköz előtt nem igen tudunk jobb könyvecskeket ajánlani azoknak, kik katolikus gyermekek lelki életének irányítására vannak hivatva, dr. Dreher Tivadar kis munkájánál. Ez a könyvecske nem csak arra nézve jó utmutató, hogy miként kell kath. gyermeknek a szent gyónást ájtatosan és helyesen elvégezni, hanem a függelékekben adott olvasmányok által a gyónás lényegét, jelentőségét, célját is megmagyarázza s így eloszlatja azon tévedéseket, amelyek a ma mindenüvé eljutó guny, kétely, tagadás a gyermeki lélekben is könnyen föltámaszthat. Husvétii szent gyónásoknál megbecsülhetetlen segítség. Csinosan bekötött példányok ára 36 fillér. Megrendelhető a Szent-István Társulat könyvkereskedésében. (IV. Kecskeméti-u. 2.)

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Varázskeringő.

Szombat: Császár katonái.

Vasárnap délután Eleven ördög. Este: Nagymama.

TÁVIRATOK.

A bankbizottság ülése.

Budapest, márc. 19. A bankbizottság ma délután 5 órakor Batthyány Tivadar gróf elnöklésével ülést tartott, melyen Holló Lajos terjesztett elő indítványt. Az ülés érdemleges határozathozatal nélkül ért véget.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, márc. 19. A házszabály-revizioról szóló indítvány módosításai tárgyában ma délután 5 órakor Kossuth Ferenc elnöklésével értekezlete volt a függetlenségi pártnak, mely elfogadta Mérey Lajosnak egy 7 pontból álló módosító indítványát.

Igazságszolgáltatás.

Achimot fementették!

— Fenyegető levél az ügyészhez. —

Hogy annak a féktelen, vad, izzó gyűlöletnek — aminek a magvát Achim L. András hintette el a békéscsabai józan munkás nép lelkébe s aminek a szennyes, piszkos hullámai már-már a főálló társadalmi rend elsöprésével fenyegetnek, — mi volt az eredménye, azt a legkésebben illusztrálja az a levél, amit a tegnapi nap folyamán dr. Váry Albert kir. ügyész kapott.

A levél szószerint és eredeti orthographiával a következő.

Tekintetes

Vári Albert
királyi ügyész urnak

Helyben.

Tisztelt Vári Albert ügyész ur a március 17-ik nap délután a tárgyalás alatt nagyon uri

pártoló szavakat hangoztatot. Hanem figyelmeztetem hogy az ügyet úgy vezesse hogy ne csak az urikutyát pártolja mer szavaiból azt lehet kivenni hogy a maga fajta kutyát pártolja minden alkalomkor hát figyelmeztetjük a te kutyapajtásod hogy ha ő nyer te a fejedel számolsz ötöt meg a saját házába végezzük ki és megégettyük az egész uri familiáját hogy ez az eset a történelemben második Dózsa parasztkiráj lesz de nem ötöt égettyük meg hanem az uri kutyákat eskünk van rá hogy ő érte ha kel Békés megye felázad és majd jön a többi anyi a fő összeesküvő mit a hány pontot látok it kutyák de ez csak a fők hát a többi tik csak végezzétek kutyák a magatokét mi elvégezzük a magunkét olvasd hány fő van (Itt számtalan pont és vonás van.) Isten áldása kezem munkája (Itt egy akasztott ember képe látható az eredetin.) Így végezzünk veletek mert tik is így végezték.

Kommentárunk ehhez nincs. Itt az írás olvassátok okos észszel, józanon s vonja le belőle mindenki a saját belátása szerint a tanulságot!

A tegnapi tárgyalás, amelyen ennek a szomorú nevezetességű pörnek, vagy ha úgy trt szik tragikomédiának az utolsó felvonása játszódott le, óriási érdeklődés mellett folyt le. A karzatok és a terem zsufolásig tömve volt, a levegő szinte izzó volt a lázas érdeklődéstől és ideges, feszült várakozástól. Mint valami gladiatori mérkőzésre, úgy özlönlött, tódult a nép az eszméknek és az érveknek erre a szép harcára.

(A perbeszédnek folytatása.)

Fél tíz óraker nyitotta meg az elnök a tárgyalást, amelynek a délelőtti része a perbeszédekkel telt el. Dr Várady Zsigmond folytatta félbeszakított vádbeszédét, amelyre dr Váry Albert közvádló erős logikával, mély elmével kidolgozott, erős jogi alapokon nyugvó beszédben válaszolt.

Modern Achymistáknak mondja ezeket az agitátorokat, kik számos csillogó, hangzatos jelzőszavakkal vezetik félre a tudatlan, egyszerű embereket, elérhetetlen vágyakat, hiu álmod fantom képét varázsolják a lelkükbe, ennek fejében elrabolják tőlük a hitet, a megelégedést, a boldogságot.

Utána dr Pándy beszélt, akinek a beszédére a védelem részéről dr Peihó másfélórás replikában reflektált. A pörbeszédnek hosszadalmassága roppantul elnyújtotta a délelőtti tárgyalást, úgy hogy dr Csulyok Béla elnök fél kettőkor rekesztette be az ülést.

(Délután.)

Az elnök jogi fejtegetései után az esküdtek tanácskozássra vonultak vissza s a késő esti órákban meg is hozták verdikijüket, amely Achim L. Andrásra fölmentő volt.

Az esküdtek határozata alapján a törvényszék Achim L. Andrászt a vád- és következményei alól fölmentették.

(A párthívek felvonulása.)

A törvényszéki épület előtt százakra menő tömeg várta izgatottan az eredményt, az ítéletet. A szinte fanatizált emberek a vállukon vitték vezérüket Várady Zsigmond lakásáig, akinek Achim megköszönte a védelem körül kifejtett fáradozását. Várady válasza után a tömeg nyüzsgő fölbolygatott hangyabolyként tolongott az utcákon, folyton éltetve Achimot és az általános, titkos községenkénti választói jogot. A nap öröme Achim és párthívei a Pannóiban vacsoráltak.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. márc. 19.
Magyar arany járadék 4 száz. — — 109.25
Magyar koronajáradék 4 száz. — — 92.—

Magyar koronajáradék	— — —	81.25
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	— — —	92.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	— — —	95.—
Magyar nyereség sorsjegy kölesön	— — —	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	— — —	140.—
Osztrák járadék papírban	— — —	91.57
Osztrák járadék ezüstben	— — —	96.50
Osztrák járadék aranyban	— — —	113.75
Osztrák korona járadék	— — —	20.55
1860. osztr. államsorsjegyek	— — —	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	— — —	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	— — —	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	— — —	693.50
20 frankos (Napoleondor)	— — —	19.20

Értéktőzsde.

— Délután 4 óraker. —

Budapest, márc. 19.

Osztrák hitelrészvény	— —	626.25
Magyar hitelrészvény	— —	734.75
Leszámitoló bank	— —	403.—
Rimamurányi	— —	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	— —	644.50
Közúti vasut	— —	528.50
Városló villamos vasut	— —	282.50

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Ita:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(24)

Sovány volt ugyan, de azért nem hullámzott a hullámvonal, hosszú nyulánk karjai kerekdedek s keskeny kezei olykor kissé vörösesei valának.

Vérmérséklete, fantaszt kus kedélye, komoly ábrándozás és vidám pajzanság közt ingadozott; járása könnyed és szabad volt, gyakran azonban szegletes, mint egy angyalé, ki táradtan vonsozolja szárnyait — szokta mondani Sempály.

Fátyolozott és rezgő hangja egy Amati hegedü mélyebb hangjaira emlékeztetett. Indulatos volt, mint egy fiu, kecses, mint egy vízi tündér és naiv — mint egy hat éves gyermek — azon, csaknem fanyar naivitással birt, mely az oly lányok osztályrésze szokott lenni, kik leginkább férfiak által neveltettek.

Nézetei az ábrándos tulvilágiasság, a mély lelki élet jellegét viselték.

Voltak francia és angol nevelőnői, egy évet még a bécsi sacré coeur ban is töltött. A legnagyobb befolyást nevelésére azonban gyámja, Sterzl tábornok gyakorolta — egy okos különc, ki meggyökerezett ellenszenvvel viseltett a sentimentális leány-barátságok s amaz ugynevezett nagyvilági csiszolt-ág iránt, mit a korai érintkezés a világgal szokott megadni az embereknek.

Neki köszönhette Zinka első sorban, hogy egy izben még Ilsembergh grófnő is egy jó szóval támogatta, azt mondva róla:

— Azt az egyet meg kell hagyni neki, nem mesterkelt, sőt épp oly természetes, mint akár a »mi fiatal leányaink.«

XI.

— »Szegény Coralie!« sóhajtott gyakran a báróné, — milyen kár, hogy nincsen itt, ez egészen neki való élet volna!

— Igen — telelé ilyenkor Sterzl rendesen az ő száraz, nyugodt humorával, — elhamarkodta a dolgot.

Es a báróné égnék emelte szemét

Az említett Coralie t. i. a báróné legidősebb és legkedvesebb leánya volt. Szerencsétlenségre beleszeretett valamely keményszívű nemes emberbe és már három évvel ezelőtti lemondott e

világi hiúságokról. De anyjának igazi lánya lévén, természetesen még fájalmában és kétségbeesésében is oly menhelyet választott, hol a zárda szüzeket »dámák«-ra és »nővérek«-re osztják, a gondjakra bizott gyermekek nem jó magyarosan bujdosit, hanem cache-cache-t játszanak és az éléskamarát mindenki »dépense«-nak nevezi.

— »Szegény Coralie!« — sóhajta ismét a báróné, aztán íróasztalához ült, hogy minden otthon maradt ösmerősének és rokonának levelet írva, bőségesen lefesse római tartózkodásának gyönyöreit. — Legsűrűbben nővéreinek, Wolniczky bárónéknak szokott írni.

Sterzlne valódi típusa volt ama különösen osztrák társadalmi osztály-törödéknak, melyet, Isten tudja miért »Zwiebel noblesse«-nek (vagyis hagyma-aristokrátiának) neveznek.

A hagyma nemesség tudvalevőleg az osztrák társaság egy kis tiókja, az arisztokrácia egy mostoha testvére, a megadásteli s lemondott nemes »kimustráltak« és nagyatrörő, követelő polgári remontok vegyülete, kik egymást derekasan kizsákmányolják.

Ezen körökben csaknem mindenki »báró«, és határozottan minden nő »báróné«.

E körökben rendesen mindenki szegény, de minden képzeletet felülmúló módon előkelő. Gyermekait mind-nki rossz franciasággal szokta szidni s kortársaival orrán át, azzal a társadalmi német tájszóval beszél, mely oly szörnyen »finom«, vendégeinek senki sem ad enni, de családi ezüstöt tálnak fel nekik, egyetemben azon egyetlen vén agglégénnyel, ki hűségesen festi a haját és az egész góthai almanachot könyv nélkül tudja.

Különösen jól vannak itt tájékozva a »társaság« minden mozzanatáról, a legpontosabban tudják hány tucat inget kap X... Fiffi a kelegyőjéhez — miért ment szét a parthie O... Siipi és a Muki közt stb. stb.

Igaz, hogy ma már a művelődés külömböző, s leginkább szabadelvűpárti kindővései elnyelték a »hagyma-aristokrátiát« — még pedig nagyobb részt a haute finance nyelte el.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

A

Kereskedelmi Csarnok disztermében

Nagyváradon, 1908. március

21-én, szombat este 8 óraker

Megyeri-Szukurka Ilona

DALESTÉLYE

Lincz Jenő zongoraművész

és

Kriegner Kálmán hegedűművész

közreműködésével.

Jegyek előjegyezhetők és kaphatók:

SEBŐ IMRE könyvkereskedésében.

I-ső hely 6 K. II-ik hely 4 K. Állóhely 2 K.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKIOS GYULA.

Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitos, asztalos, esztorgályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt
NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Természetes alkólikus

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

kiváló nyálkaoldó és hughyhajtó gyógyhatásu
Különlegesség gége, gyomor, vese, hólyag
tüdő, rekedtség, köhögés,
köszvény és bélbetegségeknél.
Bor és Pezsgőhöz legjobb ital. xx 307.1—50

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
szalon berendezések, mindennemű modern stilszerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkívül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

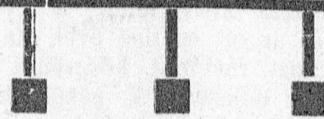
»Unicum Drill«

vetőgépek

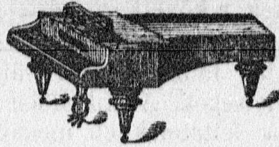
és BÄCHER-féle

acél-ekék

nagyon olcsó áron és előnyös feltételek mellett kaphatók **ANDRÉNYI KÁROLY** és **FIAI** cégnél Nagyváradon.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy választékban vannak

ZONGORÁK
és
PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre, ugyszintén

havi bérletre igen olcsó árban számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vártér 1.**

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a **Wolfram lámpát**

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram lámpa darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér, tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek, fényképek és z-l á m p á k,** ugyancsak **5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillr-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetsek ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉN SAV-MŰVEK

ujonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉN SAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szóda-vizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra **össze nem tévesztendő** mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval **Megbízható, szigorúan leltikimeretes kiszolgálás!**

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és félliteres üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál.

248 1—200

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgőnyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. Ison 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán az alább megjelölt bérletekre f. évi április hó 2-án d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árverést fogok tartani.

Árverés alá kerülnek a következő bérletek:

1. A város tulajdonát képező Háromrőzsa épületben lévő s jelenleg Jónás Máyer által bérelt lak és bolt helyiségek. A kikiáltási ár 1700 kor. évi bér és a feltételekben megállapított egyéb mellék szolgáltatások. A bánat pénz 425 korona.

2. A város tulajdonát képező, a Baross hidnál lévő régi vámház épület. A kikiáltási ár 160 korona évi bér, s a szerződésben megjelölt egyéb mellék szolgáltatások. A bánatpénz 40 korona.

3. A város tulajdonát képező ujbárosi XI. sz. fatelep. A kikiáltási ár 200 kor. évi bér és a feltételekben megjelölt egyéb mellék szolgáltatások. A bánatpénz 50 korona.

Mindhárom bérletre a bérleti idő 1908. május hó 1-vel veszi kezdetét, és tart a Háromrőzsa épületben lévő helyiségeknél 6 évig, a Baross hidi régi vámháznál 3 évig és a XI. sz. fatelepnél 12 éven át.

Árverelni szóval vagy írásban zárt ajánlat utján lehet, s a zárt ajánlatok, melyekhez a bánatpénz is csatolandó, a fent kitett határidőig alulírott kezéhez adhatók be.

Árverelőket tett ajánlaték azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Az árverési feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1908. március hó 14 én.

Komlóssy József,

mint az árverési küldöttség elnöke.

GÖZFÜRDŐ. GYÓGY-**-- FÜRDŐ-OTTHON. --**

Nem kell a **rheuma, csuzos, köszvényes bajok** gyógyítása miatt a drága fürdőket felkeresni. Otthon biztosabban, pontosabban fürösztethi gőzben, vagy gyógyfürdő forrázat gőzében mindenki fájdalmas tagjait a **RYTKÓ-féle szabadalmazott gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre alkalmazva közvetlenül a gyógyító gőzt és az ott esetleg évek óta fennálló csuzt, rheumát, köszvényt megszünteti teljesen. A gőzök hőfoka látható a hőmérőn és így mindig ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak helyileg hat, nem okoz fejszédülést, rosszullétet, vagy nehéz légzést stb. Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bélyeg beküldése ellenében szívesen szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz 370. 4 fillérbe kerül. 1-150 Egészségi cipők, valamint izzadtság szivó talpbetétek is itt kaphatók. Megtekinhető a feltalálónál:

Rytkó Viktor

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Nagyteleky-utca.**

Közgazdasági Bank r. t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742.

Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r. t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta **Selfmen-féle takarékperselyeit**, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Az igazgatóság.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

SEBŐ **IMRE**

könyv-, zenemű-, papír-
írószerszerkereskedő ajánlja

dusan felszerelt raktárát a

magyar német francia és angol iro-

dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papír s írószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.